

ÖZGÜL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ - 1

TANIM

Dinleme, konuşma, okuma, yazma, akıl yürütme ile matematik yeteneklerinin kazanılmasında ve kullanılmasında önemli güçlüklerle kendini gösterir. Bir çocuğun yaşlarına ve zekâsına oranla düşük başarı göstermesine neden olan gelişimsel bir problemdir. Özgül Öğrenme Güçlüğü'ne ilişkin en yanlış kanı; öğrenme bozukluğuna sahip çocukların zihinsel işlevlerinin geri olduğuyla ilgilidir. Oysa zeka düzeyleri normal veya normalin üzerinde olabilir. Belli bir alanda da çok yetenekli olabilirler.

NEDENLER

- Beynin zedelenmesi sonucu oluşan tahribatlar.
- Biyo-Kimyasal Bozukluklar.
- Doğum öncesi, doğum sırası ve sonrasında yaşanan problemler, erken yaşta geçirilen ateşli hastalıklar, kalıtsal etmenler.

ÖZELLİKLER

Okuma-yazma sorunları (disleksi) olan çocuklar;

- Yavaş okurlar, okuma akıcı değildir, hece-hece ya da harf-harf okurlar.
- P,b,d, g, h, s, z, u gibi harfleri karıştırır, ters yazarlar.
- “dede”yi “bebe”, “için”i “çini” diye okurlar.
- Yüksek sesle okurken yanlış tonlama yaparlar.
- Okudukları öykünün anlamını çıkaramazlar.
- Düzgün kalem tutamazlar, çabuk yorulurlar.
- Bir satırı takip edemezler, satır başına geçerken zorlanırlar.
- Sağ-sol kavramlarını karıştırırlar, işaret sözcüklerini (bu, şu, burada, orada v.b.) kullanamazlar.
- Haftanın günlerini sayamazlar, dün-bugün ve yarın gibi zaman kavramlarını birbirine karıştırırlar.

Matematik sorunları (diskalkuli) olan çocuklar;

- Sayıları eksik ya da fazla yazarlar. (324 sayısını 30020, 286 sayısını 200806 şeklinde yazabilirler.)
- Sayıların yönünü yanlış yazarlar.
- Aritmetik sembolleri tanımada zorlanırlar.
- Çok basamaklı sayıları okuma ve yazmada zorlanırlar.
- Çarpma, bölme gibi işlemlerde sayıları alt alta yazmada zorlanırlar.

İlköğretimin ilk iki-üç yılında sık rastlanan özgül öğrenme güçlüğü belirtileri şunlardır:

- Öyküleri dinlerken dikkatini toplamakta ve kavramakta güçlük çekme
- Okunan öykünün ayrıntılarını hatırlamakta zorlanma.
- Anaokulunu bitirdiğinde ev telefonunu hala ezberleyememiş olma.
- Birinci sınıftayken, harflerin seslerini öğrenmekte ya da sayı ve harfleri yazmakta zorlanma.
- Sınıf ödevlerini bitirememe.
- Öğretmeninden ya da anne-babasından sürekli yardım isteme.
- Bir gün öğrendiğini ertesi gün hatırlayamama.
- İkinci sınıfta basit toplamaları yapmakta zorlanma, üçüncü ve dördüncü sınıfta çarpım tablosunu defalarca tekrarlarsa bile ezberleyememe.
- Düşüncelerini yazarak ifade etmede zorlanma.
- Okula gitmek istememe.

TEDAVİ YAKLAŞIMLARI

- Özgül Öğrenme Güçlüğü'nün tedavisi EĞİTİMDİR.
- Özgül Öğrenme Güçlüğü'nü ortadan kaldıracak bir ilaç tedavisi bulunmamaktadır.
- Sorunların erken tanınması çok önemlidir.
- Çocuk normal sınıflarda eğitimini sürdürürken, "özel eğitim" desteği almalıdır.
- Yaş ilerledikçe okuma sorunları düzelebilir. Ancak yavaş okuma ve yazı hataları kalıcı olur.
- Sözlü anlatımda ve sözlü sınavlarda daha başarılı oldukları görülür.

ÖĞRETMENLERE VE AİLELERE ÖNERİLER

- Unutulmamalıdır ki; bu çocuklar hasta değil özeldirler.
- Çocuğun bireysel özellikleri, kapasiteleri, sınırlılıkları bilinmelidir.
- Kullandığınız yönergeler basit, kısa ve net olmalıdır.
- Hafızaları zayıf olduğundan öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağlamak amacıyla birden fazla duyuya hitap edilmelidir. (sözel, işitsel, görsel v.b.)
- Ön sıralarda oturtulmalı, jest ve mimiklerle katılımları sağlanmalıdır.
- Öğrencinin kendini başarılı hissedebileceği ödevler ve sorumluluklar verilmeli, ev ödevleri her gün kontrol edilmelidir.

- Bilgiler aktarılırken modeller, nesnelere, resimler kullanılmalı, konular çekici hale getirilmelidir.
- Harf, rakam, işaret gibi sembollerini birbirine karıştırdıkları için tahtadan bakarak yazmada zorlanırlar. Bu konuda diğer çocuklara kıyasla daha toleranslı davranılmalıdır.
- Gruplama, ayırt etme v.b. becerilerini geliştirmelerine yönelik ödevler verilmelidir.
- Sınıf içinde çalışmalarını yaparken uygun davranışlar gösterdiklerinde mutlaka pekiştireç verilmelidir.
- Çocuk harfleri ters yazıyorsa, büyük bir kart üzerine alfabe'deki harfler yazılabilir ve çocuğun bir harfi nasıl yazacağından emin olmadığı zamanlarda bu karta bakması sağlanabilir. Hataları buldurma çalışmaları yapılabilir.
- Matematik problemlerinde zorlanıyorsa, çocukla çalışılacak konular gruplara bölünerek, her gün bir konu çalışabilir. Bir alt basamaktaki bilgiler kavranmadan bir üst aşamaya geçilmemelidir. Çalışırken bilgisayar ve hesap makinesi kullanmasına izin verilebilir.
- Okumayı öğrenmekte güçlük çekiyorsa; çocukların okuması için seçilen kitapların büyük puntolu olması gereklidir. Ödevleri çocuğa yüksek sesle okunmalı, ardından çocuğun okuması sağlanmalıdır.
- Anne-babalar ve öğretmenlerin evde ve okulda yapılan çalışmalarını karşılaştırarak, çocuğun yaptığı hatalarda belli bir benzerlik olup olmadığına bakmaları, hangi çalışma ortamında başarılı olduğunu görmeleri, çocuğun öğrenme stillerini belirlemek açısından da yararlı olacaktır.

KAYNAKÇA

www.hiperaktivite.org./oogtedavi.

Sürücü, Ö. (2003) Özel Öğrenme Güçlüğü, Çoluk Çocuk Dergisi.

Aysev, A. (2001) Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ve Özgül Öğrenme Güçlüğü, Ankara Üniversitesi Basımevi.